

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

299

Vragen van het lid **Marcouch** (PvdA) aan de minister van Veiligheid en Justitie over *berichten dat ouderen steeds vaker slachtoffer van misdrijven worden* (ingezonden 5 september 2012).

Antwoord van minister **Opstelten** (Veiligheid en Justitie) (ontvangen 17 oktober 2012). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2012–2013, nr. 92

Vraag 1

Kent u het bericht «Bejaarde vrouw bedreigd en overvallen in Hoogvliet»¹ en andere recente berichten van criminaliteit tegen ouderen? Kent u de cijfers ten aanzien van het aantal slachtoffers van 65 jaar en ouder die hulp hebben gehad van Slachtofferhulp Nederland²?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoe komt het dat volgens de cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek het aantal slachtoffers dat door Slachtofferhulp Nederland geholpen moest worden in de leeftijdscategorie van 65 jaar en ouder verhoudingsgewijs in de afgelopen jaren sterker gestegen is dan het aantal slachtoffers in andere leeftijdscategorieën?

Antwoord 2

In algemene zin valt op te merken dat sinds het voorjaar van 2011 de doorgifte van slachtoffergegevens automatisch verloopt vanuit de politie naar Slachtofferhulp. Dat heeft geleid tot een aanzienlijke stijging van het aantal aangemelde slachtoffers in alle leeftijdscategorieën. Slachtofferhulp Nederland ziet dat oudere slachtoffers relatief vaker lijken in te gaan op een hulpaanbod van Slachtofferhulp Nederland. Enerzijds omdat deze categorie slachtoffers in verhouding met andere (maar niet alle) leeftijdscategorieën kwetsbaarder is voor de gevolgen van een misdrijf, anderzijds omdat het sociaal contact met de hulpverlener een intrinsieke waarde heeft voor juist

¹ <http://www.ad.nl/ad/nl/1038/Rotterdam/article/detail/3310945/2012/09/04/Bejaarde-vrouw-bedreigd-en-overvallen-in-Hoogvliet.dhtml>

² CBS Statline, Cliënten van Slachtofferhulp; type, delict, herkomst, leeftijd en geslacht 2009–2011

dat deel van deze groep met een klein sociaal netwerk. Op basis van de cijfers van Slachtofferhulp Nederland is geen conclusie te trekken over de daadwerkelijke toename van geweld tegen ouderen.

Vraag 3

Deelt u de indruk dat de bovengenoemde overval niet op zichzelf staat, maar dat deze en andere grove vormen van misdaden gericht tegen ouderen helaas schering en inslag zijn geworden? Zo ja, kunt u die indruk met cijfers onderbouwen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

Ernstige misdrijven tegen ouderen komen regelmatig voor, doch niet kan worden gezegd dat ze «schering en inslag» zijn. Uit de mij bekende cijfers met betrekking tot overvallen blijkt dat het totale aantal woningovervallen weliswaar daalt, maar dat het aantal overvallen op senioren stijgt. In de eerste 8 maanden van 2012 hebben 110 overvallen op senioren plaatsgevonden (in dezelfde periode in 2011 waren dat er 98). Hoewel dit absolute aantal, afgezet tegen het aantal senioren in Nederland, bescheiden lijkt, vind ik elke overval onacceptabel gelet op de grote impact ervan op het slachtoffer en diens omgeving.

Vraag 4

Deelt u de mening dat ouderen in onze samenleving verhoudingsgewijs kwetsbaarder zijn voor criminaliteit dan de meeste andere leeftijdscategorieën? Zo ja, deelt u dan de mening dat er in de criminaliteitsbestrijding extra aandacht voor ouderen moet komen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

Nee. De kans om slachtoffer te worden van een misdrijf is in het algemeen voor senioren lager dan voor anderen. Dit laat onverlet dat speciaal op preventie gerichte inspanningen in het bijzonder worden gericht op kwetsbare groepen, zoals ouderen. De kwetsbaarheid van ouderen zit niet zozeer in de kans op slachtofferschap, maar in de impact indien zij slachtoffer worden. Daarom heb ik binnen de brede aanpak van overvallen specifieke maatregelen getroffen om woningovervallen op senioren terug te dringen. Specifiek voor senioren organiseer ik samen met ouderenbonden en het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) door het hele land bijeenkomsten voor senioren, waar voorlichting over preventie van woningovervallen, woninginbraken en babbeltrucs wordt gegeven.

Vraag 5

Deelt u de mening dat woningcorporaties in (ook bestaande) ouderenwoningen voorzieningen moeten aanbrenge, waardoor de bewoner zonder de deur te hoeven open te maken, kan controleren wie er bij hem aanbelt (intercoms, camera's of «spionnetjes»)? Zo ja, gaat u hier de woningbouwcorporaties op aanspreken? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

Criminaliteit tegen ouderen kan slechts worden teruggedrongen als alle betrokken partijen zich daarvoor inzetten. Ook van huiseigenaren, verhuurders en bewoners zelf verwacht ik daarin een bijdrage. Voor gemeenten en woningbouwcorporaties heb ik daarom een Toolkit Voorlichting Veilig Wonen laten ontwikkelen. Veel gemeenten en particuliere organisaties hebben deze inmiddels bij het CCV opgevraagd. Ik zal een en ander bij de woningbouwcorporaties onder de aandacht blijven brengen.

Vraag 6

Deelt u de mening dat om de aangiftebereidheid te bevorderen de politie bij personen, die vanwege een hoge leeftijd moeilijker in staat zijn naar een politiebureau te komen, die aangifte aan huis komt opnemen? Zo ja, hoe gaat u dit bewerkstelligen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Ja. De beperkte mobiliteit van ouderen mag geen belemmering zijn voor het doen van aangifte. Daarom is het al langere tijd de praktijk in Nederland dat de politie in deze gevallen op locatie (bij de burger thuis) aangifte komt opnemen.

Vraag 7

Deelt u de mening dat het voorhanden hebben van een alarmbel in de woning kan helpen om het aantal oudere slachtoffers terug te brengen? Zo ja, hoe gaat u dit bevorderen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

Of het voorhanden hebben van een alarmbel in de woning het aantal slachtoffers daadwerkelijk terug kan brengen, is moeilijk in te schatten. Een dergelijk alarm kan wel de heterdaadkracht van de politie vergroten waardoor de kans toeneemt dat de dader(s) gepakt worden. Er is een breed aanbod aan persoonlijke alarmsystemen. Voor 2013 staat een actie op het programma om het installeren en gebruiken van persoonlijk alarmsysteem door senioren te bevorderen.

Vraag 8, 9

Deelt u de mening dat de opsporing van daders van misdrijven gericht tegen extra kwetsbare groepen, zoals ouderen, prioriteit verdient? Zo ja, waar blijkt die prioriteit nu concreet uit? Zo nee, waarom niet?

In hoeverre kan er in de strafreis dan wel strafmaat rekening mee worden gehouden dat de slachtoffers vanwege hun hogere leeftijd extra kwetsbaar zijn voor misdadigers? Wordt er in de praktijk van de rechtspraak rekening gehouden met deze kwetsbaarheid? Zo ja, waar blijkt dat concreet uit? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8, 9

In de opsporing moeten alle criminelen die ernstige misdrijven plegen met prioriteit worden aangepakt. Het OM houdt in haar strafreis of bij het opleggen van een strafbeschikking rekening met de bijzondere omstandigheden van het slachtoffer. Dit zal ook het geval zijn als er sprake is van een ouder, kwetsbaarder slachtoffer. Op grond van de Richtlijn voor strafverdeling overvallen op woningen en bedrijven geldt voor kwetsbare slachtoffers een verzwaringsgrond op basis van maatwerk. Ook rechters houden bij de straftoemeting rekening met de kwetsbaarheid van het slachtoffer. In verschillende landelijke oriëntatiepunten voor straftoemeting voor gewelds- en zedendelicten is de kwetsbaarheid van het slachtoffer als strafbeïnvloedende factor expliciet benoemd. Hoewel geen wettelijke strafverhogingsgrond, zal de rechter met die factor rekening houden en de strafverzwarende omstandigheid in voorkomende gevallen ook in de motivering van de oplegging van straf tot uitdrukking brengen.